

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Główny Konserwator Przyrody
Małgorzata Golińska

DOP-WOŚ.053.3.2023.1.DT
2495462.9688828.8023329
Warszawa, 03-05-2023

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na petycję z dnia 18 stycznia 2023 r. w sprawie wprowadzenia przepisów zawieszających możliwość powstawania nowych ferm przemysłowych do czasu przyjęcia przepisów, które precyzyjnie będą regulować udział społeczny w decydowaniu o tego typu inwestycjach, przedstawiam poniższe wyjaśnienia w zakresie pozostającym we właściwości resortu środowiska.

Na wstępie należy zaznaczyć, że wprowadzenie przepisów prewencyjnie zakazujących prowadzenia pewnego rodzaju działalności gospodarczej, mimo że sama działalność nie narusza prawa i nie jest sprzeczna z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, stoi w opozycji do zasad, według których funkcjonuje system prawny w Polsce oraz wartości jakie chroni. Wprowadzenie tego rodzaju regulacji mogłoby się wiązać z roszczeniami odszkodowawczymi po stronie podmiotów planujących założenie nowych „ferm”, które podjęłyby już zgodne z prawem działania związane z ich uruchomieniem, a których inwestycje zostałyby zablokowane w związku z wejściem w życie proponowanych przepisów.

Co więcej, z uwagi na brak w obecnie obowiązujących przepisach, definicji legalnej pojęcia „ferma przemysłowa”, należałoby przyjąć, że petycja w sprawie wprowadzenia moratorium na budowę ferm przemysłowych w Polsce w praktyce odnosi się do wszystkich utrzymujących zwierzęta gospodarskie, niezależnie od liczby utrzymywanych zwierząt lub lokalizacji i wielkości obiektów przeznaczonych do ich utrzymywania.

Tymczasem w polskim porządku prawnym funkcjonują przepisy prawne, pozwalające na dokonanie swobodnego podziału gospodarstw według stopnia ich wpływu na środowisko, wynikającego z liczby zwierząt i intensywności produkcji zwierzęcej. Zróżnicowanie wymagań dla gospodarstw w zależności od wielkości produkcji zwierzęcej wynika

m.in. z przepisów ustawy – Prawo ochrony środowiska¹ oraz ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku².

Gospodarstwa prowadzące chów lub hodowlę drobiu i świń podlegają przepisom, które kwalifikują je jako wielkotowarowe z uwagi na wielkość produkcji. Zgodnie z pkt 6 ust. 8 załącznika do rozporządzenia w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości³ instalacjami mogącymi powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości są m.in. instalacje do chowu lub hodowli drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub powyżej 2 000 stanowisk dla świń o wadze powyżej 30 kg lub 750 stanowisk dla macior. Wskazane wyżej instalacje, zgodnie z art. 202 ustawy - Prawo Ochrony Środowiska, wymagają pozwolenia zintegrowanego, w którym ustala się warunki emisji na określonych zasadach, a także pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody oraz na wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi.

Z kolei w rozporządzeniu w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko⁴ wskazane zostały przypadki, kiedy chów lub hodowla nerek oraz pozostałych zwierząt są zaliczane do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko bądź potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.⁵ Zakwalifikowanie do odpowiedniej grupy przedsięwzięć jest uzależnione od ilości dużych jednostek przeliczeniowych (dalej „DJP”)⁶, rodzaju hodowli, występowania form ochrony przyrody oraz odległości od terenów lub gruntów mieszkaniowych, rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne, innych zabudowanych z wyłączeniem cmentarzy i grzebowisk dla zwierząt, zurbanizowanych niezabudowanych lub w trakcie zabudowy, rekreacyjno-wypoczynkowych z wyłączeniem kurhanów, pomników przyrody oraz terenów zieleni nieurządzonej niezaliczonej do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych.

Art. 61 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku wskazuje przypadki oraz warunki wykonania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Taką ocenę przeprowadza się w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Art. 71 ww. ustawy wskazuje z kolei przypadki, w których wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556, ze zm.)

² Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r. poz. 1029, ze zm.)

³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. z 2014 r. poz. 1169)

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839)

⁵ Zgodnie z §2 ust. 1 pkt 51 rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko kwalifikuje się chów lub hodowla nerek w liczbie nie mniejszej niż 105 DJP oraz pozostałych zwierząt w liczbie nie niższej niż 210 DJP danego gatunku.

⁶ Współczynniki przeliczeniowe zwierząt na DJP zostały określone w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów. Na podstawie tych współczynników oraz liczby zwierząt utrzymywanych w danym gospodarstwie, można zidentyfikować gospodarstwa, dla których, ze względu na wielkość i intensywność produkcji, należy przeprowadzić ocenę wpływu na środowisko.

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko obejmuje w szczególności weryfikację przygotowanego przez inwestora raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, ale także kwestie uzyskania wymaganych ustawą opinii, uzgodnień, jak również zapewnienie udziału społeczeństwa w prowadzonym postępowaniu. Art. 79 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku wskazuje wprost, że przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, organ właściwy do jej wydania, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, w ramach którego przeprowadza ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko analizie i ocenie podlega bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia nie tylko na środowisko, ale także na życie i zdrowie ludzi. W przypadku przedłożenia przez inwestora dokumentacji niewystarczającej do oceny takiego wpływu organ prowadzący postępowanie uprawniony jest do wezwania do złożenia uzupełnień, wyjaśnień, ale także do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w przypadkach określonych w art. 77, art. 80 i w art. 81 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku.

W myśl art. 80 ust. 1 właściwy organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, biorąc pod uwagę m.in. wyniki postępowania z udziałem społeczeństwa.

Udział społeczeństwa w systemie ocen oddziaływania na środowisko został uregulowany w dziale III ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, w którym ustanowiono szereg uprawnień przysługujących nie tylko osobom fizycznym, ale także organizacjom ekologicznym. Organizacje te mogą występować w interesów tych osób, które w postępowaniu dotyczącym wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie są stroną, ale które z różnych względów są zainteresowane konkretnym wynikiem postępowania.

Z powyższego wynika, że obowiązująca w tej chwili procedura ocenowa pozwala identyfikować ryzyka na wczesnym etapie i zapobiegać ewentualnej realizacji przedsięwzięć, których funkcjonowanie mogłoby naruszać standardy jakości powietrza i tym samym wpływać na życie i zdrowie ludzi.

Warto również nadmienić, że ograniczanie lokalizacji zbyt dużych ferm przemysłowych bądź też ograniczenie zbyt dużej ich ilości może być dokonane już na poziomie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalanego na poziomie gminnym. W jego ustaleniach organ można bowiem zawrzeć kierunkowe wskaźniki dotyczące produkcji rolnej na terenie gminy, w tym pewne ograniczenia dotyczące lokalizacji ferm przemysłowych. Ustalenia studium są zaś wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W kontekście udziału społecznego, również w procedurze planowania przestrzennego na poziomie gminy, lokalnej społeczności przysługuje zagwarantowane ustawowo prawo do zgłaszania uwag i wniosków do projektów planów. Prawo to jest ugruntowane w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁷, jak i ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku.

⁷ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2022 r. poz. 503, z późn. zm.)

Jak wynika z powyższego, aktualnie obowiązujące przepisy zapewniają społeczeństwu możliwość wpływu na realizację inwestycji, które przez wzgląd na swój charakter i skalę stwarzają ryzyko ponadnormatywnego oddziaływania.

Minister Klimatu i Środowiska nie widzi obecnie uzasadnienia dla wprowadzania przepisów, wedle żądań zawartych w petycji ani konieczności nowelizacji czy rozszerzenia obowiązujących regulacji w ww. zakresie.

W zakresie wskazanej w petycji konieczności opracowania długoterminowej strategii transformacji rolnictwa w Polsce informuję, że odniesienie się do przedmiotowego postulatu wykracza poza zakres kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska i pozostaje we właściwości ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Z wyrazami szacunku

Małgorzata Golińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Biuro Kontroli i Audytu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska